

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 21-22 listopada 2013 r. na kierunku „zootechnika” prowadzonym w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dziedzinie nauk rolniczych, dyscyplinie zootechnika na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanym w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz (członek PKA);

członkowie:

- prof. dr hab. Stanisław Kondracki (ekspert PKA);
- prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk (ekspert PKA);
- mgr Agnieszka Socha-Woźniak (ekspert ds. formalno-prawnych PKA);
- Sara Krawczyńska (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP).

Krótką informacją o wizytacji

Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)

Polska Komisja Akredytacyjna po raz czwarty ocenia jakość kształcenia na wizytowanym kierunku z własnej inicjatywy, tj. w terminie, który został wyznaczony przez Prezydium PKA. Informacje na temat wyników poprzedniej oceny zamieszczone zostały w Załączniku nr 3 niniejszego Raportu.

Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z przedłożonym przez Uczelnię Raportem Samooceny oraz podziałem zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport z wizytacji opracowano na podstawie Raportu Samooceny oraz dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki

Uchwałą nr 76-2012/2013 z dnia 24 czerwca 2013 r. Senat Uczelni przyjął Strategię Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie do roku 2020, zawierającą misję i wartości, wizję, założenia strategii oraz główne cele strategiczne Uczelni. Misją Uczelni jest „służenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego. Stawiamy sobie za cel prowadzenie na najwyższym poziomie badań naukowych i kształcenia oraz działalności wdrożeniowej. Podstawą tożsamości i sukcesów naszej Uczelni są wartości takie jak: profesjonalizm, dbałość o jakość, pracowitość oraz innowacyjność.”

Strategia rozwoju Wydziału Nauk o Zwierzętach na lata 2013 - 2020 zatwierdzona została na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 17 września 2013 r., a do zapisanych w niej celów strategicznych Wydziału należą m.in.: osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu kształcenia oraz zapewnienie absolwentom możliwości zdobycia cenionych i poszukiwanych przez pracodawców kwalifikacji; osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu badań naukowych zarówno w zakresie badań podstawowych oraz aplikacyjnych, a także uzyskanie i utrzymanie kategorii A w wyniku oceny parametrycznej; osiągnięcie i utrzymanie wysokiego poziomu współpracy z zagranicznymi i krajowymi podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą, naukową i dydaktyczną, a celem współpracy powinna być poprawa mobilności studentów i pracowników oraz wdrażanie wyników badań naukowych do praktyki czy rozwijanie form kształcenia specjalistów w dziedzinie chowu i hodowli zwierząt gospodarskich.

W raporcie samooceny przedstawiono koncepcję kształcenia na kierunku zootechnika, prowadzonym na Wydziale Nauk o Zwierzętach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Koncepcja dotyczy studiów I, II i III stopnia. Studia I i II stopnia prowadzone są w systemie stacjonarnym i niestacjonarnym i mają profil ogólnoakademicki. Prowadzony kierunek studiów mieści się w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, w dyscyplinie zootechnika. W dyscyplinie zootechnika Wydział ma uprawnienia do nadawania stopnienia naukowego doktora habilitowanego. Spełnia zatem warunki określone w art. 11 p. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. z późn. zm. i może prowadzić studia na kierunku zootechnika w drodze uchwały Senatu Uczelni, określającej efekty kształcenia, do których są dostosowane plany studiów i programy kształcenia, odpowiednio do poziomu i profilu kształcenia.

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Z przedstawionej w Raporcie samooceny koncepcji kształcenia wynika, że studia prowadzone na kierunku zootechnika mają interdyscyplinarny charakter i łączą nauki rolnicze, z elementami nauk biologicznych i technicznych. Studia I i II stopnia na kierunku zootechnika dają absolwentom przygotowanie do prowadzenia hodowli zwierząt użytkowych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i osiągnięć nauk przyrodniczych. Koncepcja zakłada gruntowne podstawy z chemii, statystyki matematycznej, biochemii, anatomii i fizjologii zwierząt gospodarskich, które stanowią bazę do nauczania z zakresu genetyki i metod hodowli, żywienia, rozrodu i technologii produkcji zwierzęcej. Koncepcja zakłada opanowanie umiejętności prowadzenia stada zwierząt z zachowaniem ich dobrostanu przy uwzględnieniu ekonomicznej efektywności produkcji. Koncepcja uwzględnia też kształcenie praktyczne, zmierzające do uzyskania umiejętności praktycznych, w tym obsługi narzędzi i urządzeń stosowanych w produkcji zwierzęcej wraz z narzędziami informatycznymi. Koncepcja kształcenia nie zakłada różnicowania specjalnościowego na studiach I stopnia. Takie różnicowanie zaplanowano na studiach II stopnia, na których proponowane są dwie specjalności kształcenia: specjalność **Hodowla zwierząt** i specjalność **Dzikie zwierzęta**.

Założeniem specjalności „Hodowla zwierząt” jest przygotowanie specjalistów z zakresu hodowli zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej, posiadających umiejętności podejmowania decyzji w produkcji zwierzęcej z zachowaniem dobrostanu zwierząt i ukierunkowaniem na wysoką jakość produktu.

Specjalność „Dzikie zwierzęta” ukierunkowana jest na kształcenie specjalistów w zakresie metod chowu i hodowli zwierząt towarzyszących człowiekowi, zwierząt hobbystycznych oraz zwierząt gatunków łownych i gatunków chronionych, utrzymywanych przez człowieka poza naturalnym środowiskiem ich bytowania. Ta specjalność jest dobrze wkomponowana w otoczenie Uczelni. Szczególne znaczenie ma bezpośrednia bliskość dużej aglomeracji miejskiej miasta stołecznego Warszawa, stwarzającego zapotrzebowanie na usługi specjalistów, kształconych na tej specjalności.

Koncepcja zakłada znajomość języka obcego przez studentów na kierunku zootechnika oraz praktyczną umiejętność posługiwania się językiem specjalistycznym.

Autorzy koncepcji kształcenia na kierunku zootechnika, prowadzonym na Wydziale Nauk o Zwierzętach określili kompetencje zawodowe absolwentów tego kierunku studiów. Jako miejsca potencjalnego zatrudnienia absolwentów wskazują: placówki administracji państwowej i samorządowej, przedsiębiorstwa i organizacje działające w sektorze produkcji zwierzęcej, ośrodki hodowli zwierząt, ogrody zoologiczne, ośrodki rehabilitacji zwierząt, schroniska dla zwierząt, oraz podmioty zaangażowane w obsługę sektora produkcji zwierzęcej, laboratoria diagnostyczne i instytucje naukowo-badawcze.

Koncepcja kształcenia obejmuje możliwość kontynuacji kształcenia na studiach III stopnia. Na Wydziale prowadzone są studia doktoranckie. Są one uruchamiane co drugi rok i adresowane głównie do absolwentów studiów II stopnia kierunku zootechnika.

Koncepcja kształcenia studentów na kierunku zootechnika dobrze wpisuje się w misję i strategię rozwoju Wydziału Nauk o Zwierzętach, zawartą w dokumencie „Strategia rozwoju

Wydziału Nauk o Zwierzętach do 2020 roku”, z dnia 17 września 2013r. Dokument ten określa, że misją Wydziału Nauk o Zwierzętach jest słuzenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa i obszarów wiejskich, poprzez: kształcenie wysoko kwalifikowanych kadr, prowadzenie badań naukowych, upowszechnianie wiedzy z zakresu hodowli, ochrony i bioinżynierii zwierząt. W Koncepcji kształcenia nakreślono sylwetkę absolwenta zgodną z Misją Wydziału Nauk o Zwierzętach, w której zawarto sformułowanie *„Absolwent przygotowany jest do opracowania i prowadzenia specjalistycznych programów chowu i hodowli gatunków zwierząt gospodarskich, towarzyszących i dzikich. Przygotowany jest do realizacji zadań dla rozwoju rolnictwa, zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska z wykorzystaniem nowoczesnych technik i technologii z bioinżynierią włącznie”*.

Założona koncepcja kształcenia studentów kierunku zootechnika jest też powiązana z misją Uczelni. Misja Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie została przyjęta Uchwałą nr 76-2012/1324 Senat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 24 czerwca 2013 roku jako „STRATEGIA SZKOŁY GŁÓWNEJ GOSPODARSTWA WIEJSKIEGO W WARSZAWIE DO 2020 ROKU” Z dokumentu tego wynika, że *„Misją Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego jest słuzenie rozwojowi gospodarczemu i intelektualnemu polskiego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich, gospodarki żywnościowej i szeroko rozumianego środowiska naturalnego”*. Głównym celem Uczelni jest *„...prowadzenie na najwyższym poziomie badań naukowych i kształcenia oraz działalności wdrożeniowej”*.

Koncepcja kształcenia studentów kierunku Zootechnika, prowadzonym na Wydziale Nauk o Zwierzętach opracowana jest z uwzględnieniem specyfiki zawodu zootechnika i uwarunkowań wynikających z otoczenia Uczelni Założony program oraz koncepcja kształcenia są powiązane z misją Uczelni i zgodne ze strategią rozwoju Wydziału Nauk o Zwierzętach.

- 2) *wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.*

W Raporcie samooceny Wydział deklaruje udział zarówno interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych w procesie kształtowania koncepcji kształcenia. Wśród interesariuszy wewnętrznych wymieniani są członkowie rady programowej i nauczyciele akademicki biorący udział w procesie dydaktycznym i samorząd studencki. Raport nie wspomina o pozostałych grupach interesariuszy wewnętrznych takich jak: kadra wspierająca proces dydaktyczny (osoby nie będące nauczycielami akademickimi) oraz doktoranci, którzy są nie tylko studentami studiów III stopnia ale również prowadzą zajęcia dydaktyczne, mają więc wpływ na realizację koncepcji kształcenia. W procesie określania koncepcji kształcenia na

kierunku zootechnika udział wzięli studenci będący członkami Samorządu Studenckiego. Osoby te, w rozmowie z ekspertem ds. studenckich poinformowały, iż swoje opinie dotyczące tego zagadnienia mogły wyrazić zarówno wprowadzając propozycję zmian w gotowych dokumentach, prowadząc nieformalne rozmowy z Władzami Wydziału, jak również podczas posiedzeń Rady Wydziału.

Wydział nie przedstawił sformalizowanego narzędzia angażowania interesariuszy zewnętrznych w proces kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku zootechnika. W ciałach kolegialnych mających wpływ na tworzenie koncepcji kształcenia nie ma przedstawicieli rynku pracy. Narzędzi angażowania opinii otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni w proces kształtowania koncepcji kształcenia nie zawiera też uczelniany Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia, opisany w załączniku 14 do raportu samooceny.

W Raporcie samooceny Wydział informuje jednak, że interesariusze zewnętrzni kształtowali sylwetkę absolwenta w swoich wypowiedziach, Raport informuje, że prowadzono konsultacje, których celem było *„doskonalenie procesu dydaktycznego z uwzględnieniem współczesnych światowych trendów kształcenia uniwersyteckiego, a także aktualnych i spodziewanych w przyszłości potrzeb praktyki, czyli potencjalnych miejsc pracy absolwentów”*. Wydział poinformował, że założenia programowe i sylabusy poszczególnych przedmiotów konsultowane były z przedstawicielami innych wydziałów Uczelni, a w aspekcie praktycznym także z przedstawicielami firm z sektora produkcji zwierzęcej.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia studentów kierunku zootechnika, prowadzonego na Wydziale Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie opracowana jest z uwzględnieniem specyfiki zawodu zootechnika i uwarunkowań wynikających z otoczenia Uczelni. Założony program oraz koncepcja kształcenia są powiązane z misją Uczelni i zgodne ze strategią rozwoju Wydziału Nauk o Zwierzętach.

Koncepcja kształcenia nie zakłada zróżnicowania specjalnościowego na studiach I stopnia. Takie zróżnicowanie zaplanowano na studiach II stopnia, na których proponowane są dwie specjalności kształcenia: specjalność Hodowla zwierząt i specjalność Dzikie zwierzęta.

1.2) Interesariusze wewnętrzni mają formalny i rzeczywisty wpływ na tworzenie i doskonalenie koncepcji kształcenia, w tym również na określanie celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju Wydziału poprzez członkostwo w radzie programowej i udział w pracach samorządu studenckiego.

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

Wydział nie przedstawił sformalizowanego narzędzia angażowania interesariuszy zewnętrznych w proces kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku zootechnika. Wydział informuje jednak, że interesariusze zewnętrzni kształtowali sylwetkę absolwenta w swoich wypowiedziach, oraz że założenia programowe i sylabusy poszczególnych przedmiotów w aspekcie praktycznym konsultowane były z przedstawicielami firm z sektora produkcji zwierzęcej.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) *Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.*

W dniu 24 października 2011 r. Senat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie przyjął Uchwałę nr 4 - 2011/2012 *w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących projektowania planów studiów i programów kształcenia, ich realizacji i oceny rezultatów*, w której również zobowiązał dziekanów do powołania wydziałowych komisji do wdrażania KRK, oraz określenia zasad współpracy pomiędzy wydziałowymi komisjami dydaktycznymi/ wydziałowymi komisjami ds. jakości kształcenia. Efekty kształcenia dla kierunku „zootechnika” zostały opracowane przez Zespół ds. opracowania i wdrożenia KRK, a następnie kolejno: przyjęte przez Radę Wydziału Nauk o Zwierzętach, zaopiniowane przez Senacką Komisję ds. Dydaktyki i Wychowania SGGW i zatwierdzone przez Senat Uczelni Uchwałą Nr 3-2013/2014 z dnia 23 września 2013 r. *w sprawie wprowadzenia od roku akademickiego 2012/2013 efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie* (Załączniki nr: 54 i 55 dotyczą kierunku zootechnika”- studia I i II st.).

Aktualnie Wydział Nauk o Zwierzętach prowadzi studia na kierunku zootechnika według dwóch różnych programów nauczania uchwalonych przez Radę Wydziału Nauk o Zwierzętach. Na dwóch ostatnich latach studiów I stopnia studia prowadzone są według programów uchwalonych przed wejściem w życie Krajowych Ram Kwalifikacji. Program ten obowiązuje studentów, którzy rozpoczęli studia w roku akademickim 2010/11 oraz 2011/12. Studentów zarówno I jak i II stopnia studiów, przyjętych na studia w roku akademickim 2012/13 i 2013/14, obowiązują nowe programy studiów, spełniające wymogi Krajowych Ram

Kwalifikacji, uchwalone przez Radę Wydziału 14 maja 2013 r. Programy studiów zamieszczono w załączniku nr 4 do Raportu samooceny.

W programach opartych na standardzie kształcenia kierunku zootechnika sformułowano zakładane cele kształcenia oraz kompetencje ogólne i specyficzne określonej przez Uczelnię sylwetki absolwenta w zakresie wiedzy i umiejętności teoretycznych i praktycznych, które są zgodne ze standardami kształcenia podanymi w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r. Zgodnie z określoną sylwetką absolwenci uzyskują wiedzę, umiejętności i postawy do dokonywania ocen i formowania sądów, komunikowania się z otoczeniem oraz ustawicznego doksztalcenia. Posiadają interdyscyplinarną wiedzę z zakresu przedmiotów podstawowych oraz wiedzę z przedmiotów kierunkowych, właściwych dla kierunku studiów zootechnika i specjalnościowych oddających specyfikę prowadzonych specjalności. Koncepcja kształcenia jest zgodna ze standardem kształcenia i była konsultowana ze studentami, natomiast w jej opracowaniu nie uczestniczyli pracodawcy. Program obowiązujący przed wejściem w życie KRK na kierunku zootechnika przewiduje praktyki.

Programy kształcenia aktualnie opracowane zgodnie z KRK dla kierunku zootechnika obejmują wszystkie obszarowe efekty kształcenia o profilu ogólnoakademickim w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, pozwalając także na uzyskanie kompetencji inżynierskich. W załącznikach do Raportu Samooceny przedstawiono zdefiniowane efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, biorąc pod uwagę wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Przedstawiono również matrycę efektów kształcenia, w której wskazano moduły kształcenia, realizujące poszczególne kierunkowe efekty kształcenia.

Na studiach I stopnia w zakresie wiedzy sformułowano 19 kierunkowych efektów kształcenia. Ze szczegółowej analizy kierunkowych efektów kształcenia wynika, że są one z reguły zdefiniowane odpowiednio do specyfiki kierunku. W zakresie umiejętności zdefiniowano aż 23 kierunkowe efekty kształcenia, natomiast w zakresie kompetencji społecznych 8 efektów kształcenia. Uwagę zwraca duża liczba zdefiniowanych efektów kształcenia w zakresie umiejętności, co sugeruje praktyczny profil kształcenia, tymczasem program opracowano dla profilu ogólnoakademickiego. Kierunkowe efekty kształcenia prawidłowo odniesiono do obszarowych efektów kształcenia. Nie budzi też wątpliwości uwzględnienie w procesie kształcenia kompetencji inżynierskich.

Na studiach II stopnia sformułowano 12 kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 13 kierunkowych efektów kształcenia w zakresie umiejętności i 6 kierunkowych efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych. Analiza kierunkowych efektów kształcenia zdefiniowanych dla studiów II stopnia pozwala stwierdzić, że obejmują one wszystkie obszarowe efekty kształcenia o profilu ogólnoakademickim w zakresie nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych i są zdefiniowane z uwzględnieniem specyfiki kierunku zootechnika. Kierunkowe efekty kształcenia prawidłowo odniesiono do obszarowych efektów kształcenia.

W raporcie samooceny nie wskazano odniesienia efektów kształcenia do specjalności prowadzonych na studiach II stopnia. Zdefiniowane efekty kształcenia dobrze odnoszą się do

kształcenia kierunkowego na kierunku zootechnika ale dużo gorzej do kształcenia specjalnościowego na specjalności Hodowla zwierząt i zupełnie słabo do kształcenia specjalnościowego na specjalności Dzikie zwierzęta. W zdefiniowanych efektach kształcenia nie widać wyraźnie wyodrębnionych efektów kształcenia, szczególnie w zakresie umiejętności odnoszących się do specyfiki specjalności Dzikie zwierzęta, są natomiast zdefiniowane efekty, sugerujące że kształcenie prowadzone jest raczej w kierunku oceny surowców (K_U02, K_U07, K_U08).

Praktyka przewidziana jest w programie studiów I stopnia. Głównym jej celem jest umożliwienie poznania różnych stanowisk pracy związanych z produkcją zwierzęcą i skonfrontowanie wiadomości uzyskanych w czasie zajęć na Uczelni z praktyką hodowlaną. W czasie praktyk po I roku studenci powinni poznać podstawowe prace związane z chowem i hodowlą poszczególnych gatunków zwierząt. W czasie praktyki po III roku powinni zapoznać się z elementami pracy hodowlanej, oceny użytkowości zwierząt, zarządzaniem firmą i jej kondycją ekonomiczną.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Większość zakładanych efektów kształcenia została sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Oddają one specyfikę kierunku studiów, a ich realizacja może doprowadzić do osiągnięcia zakładanych kompetencji zawodowych. Zespół wizytujący ma jednak pewne uwagi do sformułowania niektórych efektów kształcenia lub ich odniesienia do poszczególnych modułów kształcenia. Zastrzeżenia budzić może sformułowanie „Przedstawia podstawową wiedzę...” zawarte w efekcie K_W19, zdefiniowanym w zakresie wiedzy, które sugeruje, że jest to efekt w kategorii umiejętności, dotyczący umiejętności przedstawiania wiedzy a nie efekt w zakresie wiedzy. Niektóre z licznie założonych efektów kształcenia w zakresie umiejętności zostały sformułowane zbyt szczegółowo, pomijając jednocześnie istotne dla kształcenia kierunkowego obszary, których te efekty także powinny dotyczyć. Przykładem takiego podejścia jest sformułowanie „Wykonuje opis i ocenę pokroju....” zawarte w efekcie K_U23. Sformułowanie to odnosi się tylko do jednego gatunku zwierząt – do koni. Tymczasem umiejętność opisu i oceny pokroju powinna odnosić się także do innych gatunków zwierząt gospodarskich. Z Raportu Samooceny wynika, że efekty kształcenia na studiach I stopnia pozostają w spójności z zakładanymi efektami na studiach II stopnia. Wynika to z treści kształcenia, zakładanych efektów i umiejętności przypisanych poszczególnym etapom studiów. Przedstawione w Raporcie efekty kształcenia w aspekcie wiedzy i umiejętności osiąganych w ramach kształcenia ogólnego i kierunkowego na obu poziomach stwarzają możliwość uzyskania zakładanych celów.

Studenci podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym PKA poinformowali, iż opis efektów kształcenia jest dla nich przejrzysty i zrozumiały.

3) *jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.*

Podstawowe zasady oceny efektów kształcenia określone zostały w Regulaminie Studiów zatwierdzonym Uchwałą Nr 57- 2012/2013 Senatu SGGW z dnia 25 marca 2012 r. Opisano w nim m.in.: zasady zaliczenia zajęć, zaliczenia semestru oraz roku studiów według systemu ECTS, a także podstawowe zasady związane z procesem dyplomowania. W Uczelni obowiązuje ponadto Zarządzenie Nr 15 Rektora SGGW z dnia 22 lutego 2010 r. w sprawie *wymogów dotyczących pisania prac dyplomowych oraz sposobu przeprowadzania egzaminu dyplomowego w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.*

Na Wydziale prowadzącym oceniany kierunek studiów stosuje się opracowane na podstawie regulaminu studiów *Zasady postępowania podczas egzaminu dyplomowego* zarówno inżynierskiego, jak i magisterskiego. Zgodnie z nimi warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest uzyskanie: zaliczeń z modułów wymaganych programem studiów oraz oceny pozytywnej z pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Zakres egzaminu określa Rada Wydziału, a jego termin wyznacza Dziekan. Egzamin odbywa się przed powołaną przez Dziekana Komisją i obejmuje 3 pytania: z obszaru pracy, z przedmiotów kierunkowych oraz z przedmiotów specjalnościowych, ponadto, w przypadku egzaminu magisterskiego – prezentację pracy. W razie negatywnego wyniku egzaminu dyplomowego lub nieusprawiedliwionego nieprzystąpienia do tego egzaminu, Dziekan wyznacza drugi termin egzaminu jako ostateczny. W przypadku negatywnego wyniku egzaminu w drugim terminie dziekan skreśla studenta z listy studentów.

W celu zapewnienia oryginalności prac dyplomowych oraz przeciwdziałania praktykom łamania praw autorskich Rektor Uczelni wprowadził Zarządzeniem Nr 4 z dnia 24 stycznia 2011 r. *Regulamin antyplagiatowy prac dyplomowych studentów SGGW* określający zasady funkcjonowania Systemu Plagiat.pl. Praca dyplomowa sprawdzana jest w elektronicznym systemie w ciągu 3 dni roboczych od momentu złożenia. W przypadku rażącego zapożyczenia treści z innych prac promotor składa wniosek o skierowanie sprawy studenta do komisji dyscyplinarnej.

Poddane oglądowi wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, iż dokumenty te są sporządzane zgodnie wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządzane są one poprawnie.

Teczkę akt osobowych studenta przechowuje się w archiwum Uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 wymienionego wyżej rozporządzenia).

Na ocenianym kierunku studiów prowadzonym przez Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie stosowane są różne sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Wyrażają się one formalnie w zasadach zaliczania i egzaminowania stanowiących podstawę zaliczania efektów kształcenia realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów, zaliczania semestru i procesu dyplomowania. Stosowanie zasad weryfikacji efektów kształcenia reguluje Regulamin studiów. Rezultaty kształcenia są oceniane na podstawie zaliczeń częściowych, sprawozdań oraz kolokwii jak również oceny zadań wykonywanych na ćwiczeniach oraz samodzielnych opracowań, w tym prac projektowych, a także egzaminów końcowych. Osiąganie etapowych efektów kształcenia weryfikowane jest po zakończeniu każdego semestru, który jest okresem rozliczeniowym dla studentów. W roku akademickim są dwie sesje egzaminacyjne zimowa i letnia. Egzaminy przeprowadzane są zwykle w formie pisemnej, bardzo często jako testowe, rzadziej ustne. Sposób oceniania prac zaliczeniowych, egzaminów i innych form weryfikowania osiągniętych efektów kształcenia uzależniony jest od specyfiki przedmiotu. Warunki i forma zaliczeń poszczególnych przedmiotów i zajęć są podawane studentom do wiadomości przez prowadzących zajęcia i ogłaszane na tablicach. Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia podawane są również w sylabusach przedmiotów. Są one wyrażane w różny sposób. Godnym pochwały sposobem przedstawiania sposobów weryfikacji efektów kształcenia jest podawanie procentowego udziału poszczególnych form weryfikacji, składających się na końcowy wynik zaliczenia. Procentowy udział poszczególnych form weryfikacji efektów kształcenia podany jest w sylabusach i udostępniany studentom.

Czynnikiem wspomagającym weryfikację etapowych efektów kształcenia jest system ankietyzacji zajęć dydaktycznych oraz hospitacje wykładów i ćwiczeń.

Weryfikacji końcowych efektów kształcenia na Wydziale Nauk o Zwierzętach służą procedury dyplomowania, obejmujące przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Procedury związane z przygotowaniem i oceną pracy dyplomowej zostały jasno opisane w Regulaminie studiów (§ 26 i 27). Regulamin studiów zawiera również dobrze opisane zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego (§ 28).

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych realizowany jest w Uczelni przez Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów SGGW. Rektor Uczelni Zarządzeniem nr 13 z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie realizacji badania *pn. „Monitorowanie Losów Zawodowych Absolwentów”* oraz na przesyłanie materiałów informacyjnych SGGW drogą elektroniczną zobowiązał ponadto pracowników dziekanatów wszystkich wydziałów do współpracy z powyższym Biurem w zakresie realizacji badań losów absolwentów, oraz studentów do złożenia oświadczenia dotyczącego udziału w badaniu prowadzonym w Uczelni drogą elektroniczną, pocztową lub za pomocą strony internetowej. Na Wydziale

Nauk o Zwierzętach powołano z dniem 1 października 2013 r. Pełnomocnika ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, którego zobowiązano m.in. do opracowywania wyników ankiet absolwentów i przedstawianie ich Dziekanowi oraz Radzie Wydziału.

Biuro Karier prowadzi elektroniczną ankietę dla absolwentów SGGW. W Raporcie samooceny jak również w czasie wizytacji nie przedstawiono jednak wyników tego badania. Nie przedstawiono informacji jaki jest udział absolwentów kierunku zootechnika wśród ankietowanych respondentów oraz czy i w jaki sposób są one wykorzystywane na Wydziale. Nie znana jest zatem przydatność tych badań dla doskonalenia jakości procesu kształcenia na kierunku zootechnika.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół wizytujący poddał analizie losowo wybrane prace etapowe związane z weryfikacją efektów kształcenia zakładanych do osiągnięcia w ramach niektórych przedmiotów. Z analizy tej wynika, że na wizytowanym Wydziale stosowane są metody sprawdzania wiedzy i umiejętności zgodne z metodami opisanymi w sylabusach przedmiotów. Zakres tematyczny zadań i pytań sprawdzających wiedzę i umiejętności jest także zgodny z opisem treści kształcenia podanymi w sylabusach. W niektórych przypadkach nie przedstawiono jednak kryteriów wymaganych do uzyskania oceny pozytywnej za kolokwium i egzamin jak również kryteriów uzyskania poszczególnych ocen określonych w Regulaminie Studiów. Szczegóły przeglądu losowo wybranych prac etapowych przedstawiono w załączniku nr 4 część I.

Zespół wizytujący poddał również analizie losowo wybrane prace magisterskie i inżynierskie wykonane przez studentów kierunku zootechnika. Oceniane prace mieściły się tematycznie w obszarze nauk właściwych dla kierunku studiów zootechnika, a większość z nich tematycznie związana jest bezpośrednio z dyscypliną zootechnika.

Prace inżynierskie w większości mają charakter ekspertyzy inżynierskiej, właściwej dla kierunku studiów i inżynierskiego charakteru pracy dyplomowej, chociaż były też nieliczne przypadki prac o charakterze przeglądu piśmiennictwa ale zgodnego z tematem pracy i kierunkiem studiów.

Prace magisterskie na ogół miały charakter eksperymentalny, właściwy dla prac magisterskich. Wykorzystano w nich materiały pochodzące z badań i obserwacji, własnych, badań ankietowych lub dane pozyskane z instytucji zewnętrznych. Prace opracowane są na różnym ale większości dobrym i bardzo dobrym poziomie.

Ocena prac inżynierskich i magisterskich, dokonywana jest przez promotora oraz recenzenta i w większości przypadków odzwierciedla poziom oraz wartość merytoryczną ocenianych prac. Na egzaminach dyplomowych komisja egzaminacyjna zadaje 3 różne pytania o tematyce mieszczącej się w zakresie dyscypliny zootechnika. Doraźnie powoływane komisje egzaminacyjne na egzaminach dyplomowych wykorzystują skalę ocen określoną w

Regulaminie Studiów. W przypadku egzaminów magisterskich, analizowanych przez Zespół wizytujący, oceny odpowiedzi na postawione pytania mieściły się w granicach od 3,5 do 5. Informacje dotyczące przeglądu losowo wybranych prac magisterskich i inżynierskich oraz przebiegu egzaminów dyplomowych przedstawiono w załączniku nr 4 część II.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Cele kształcenia absolwenta kierunku Zootechnika oraz uzyskiwane efekty kształcenia zdefiniowane w programach studiów opracowanych przed wejściem w życie KRK odpowiadają standardowi kształcenia i przyjętym deskryptorom zgodnym z obowiązującym rozporządzeniem MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia.

Konstrukcja programów kształcenia dla cyklu rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013, opracowana zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego według rozporządzenia MNiSW z dnia 2 listopada 2011 w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520) pozwala także na osiągnięcie założonych efektów kształcenia i zdefiniowanej sylwetki absolwenta. Wskazane jest jednak dopracowanie kierunkowych efektów kształcenia, z uwzględnieniem specjalności prowadzonych na studiach II stopnia.

2.2) Większość zakładanych efektów kształcenia została sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Oddają one specyfikę kierunku studiów, a ich realizacja może doprowadzić do osiągnięcia zakładanych kompetencji zawodowych. Niektóre z zakładanych efektów kształcenia warto jednak doprecyzować.

2.3) Stosowany na Wydziale Nauk o Zwierzętach system weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty i umożliwia weryfikację osiągania zakładanych etapowych i końcowych efektów kształcenia. Proces dyplomowania jest poprawny, stwierdzono wysoki poziom merytoryczny większości losowo wybranych prac dyplomowych i prawidłowość ich oceny. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia są opisane w sylabusach i udostępniane studentom.

2.4) Monitorowaniem losów absolwentów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zajmuje się uczelniane Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów. Biuro Karier prowadzi elektroniczną ankietę dla absolwentów SGGW. W Raporcie samooceny jak również w czasie wizytacji nie przedstawiono jednak wyników tego badania.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1). Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Kształcenie na ocenianym kierunku studiów prowadzone jest zgodnie z programami zatwierdzonymi na posiedzeniach Rady Wydziału Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie:

1. obowiązującym do dnia wejścia w życie Krajowych Ram Kwalifikacji – dotyczącym studentów, którzy rozpoczęli studia w latach 2010-2012, oraz
2. ustalonym zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji - obowiązującym studentów rozpoczynających kształcenie od roku akademickiego 2012/2013 (przyjętym Uchwałą Rady Wydziału w dniu 8 maja 2012 r., z późn zm.).

Kierunek studiów zootechnika prowadzony jest na wizytowanym Wydziale od wielu lat. W tym czasie program studiów tego kierunku był wielokrotnie modyfikowany. Ostatnia modyfikacja wiąże się z koniecznością wdrożenia Krajowych Ram Kwalifikacji. W związku z tym określono nowe cele i efekty kształcenia odnoszące się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez studenta. Przyjęto ogólnoakademicki profil kształcenia na kierunku zootechnika, zgodny z obszarem nauk, w których Wydział Nauk o Zwierzętach ma uprawnienia naukowe, silną kadrę oraz bazę dydaktyczną i naukową. To stwarza dobre podstawy do organizacji kierunku studiów i możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia oraz struktury kwalifikacji absolwenta.

Programy opracowane przed wejściem w życie KRK obecnie obowiązują już tylko studentów studiów I stopnia, prowadzonych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w dwóch specjalnościach: Hodowla Zwierząt oraz Hodowla Małych Zwierząt Użytkowych i Amatorskich. Podstawą ich oceny są zatem zapisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów oraz poziomów kształcenia (Dz.U. Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.) wraz ze standardem kształcenia dla kierunku studiów zootechnika stanowiącym załącznik nr 118 do tego rozporządzenia pkt. A studia pierwszego stopnia.

Według obowiązującego standardu kształcenia opracowano program studiów stacjonarnych I stopnia, jako studia 3,5-letnie, 7-semestralne, obejmujące w sumie 2252 godziny zajęć w specjalności Hodowla Zwierząt i 2312 godziny zajęć w specjalności Hodowla Małych Zwierząt Użytkowych i Amatorskich. Rekrutacja odbyła się na kierunek zootechnika, a studenci wybrali specjalność na trzecim semestrze i od semestru czwartego realizują program wybranej specjalności.

Program studiów niestacjonarnych I stopnia opracowano jako studia 4-letnie, 8 semestralne, obejmujące 1342 godziny zajęć w specjalności Hodowla Zwierząt i 1369 godzin w specjalności Hodowla Małych Zwierząt Użytkowych i Amatorskich. Podobnie jak na studiach stacjonarnych rekrutacja odbyła się na kierunek zootechnika, a studenci wybrali specjalność na czwartym semestrze i od semestru piątego realizują program dla wybranej specjalności.

Student studiów stacjonarnych musi zrealizować w okresie wakacyjnym między pierwszym a drugim rokiem studiów inżynierskich 6 tygodni praktyki oraz między trzecim a czwartym rokiem studiów inżynierskich 9 tygodni praktyki. Studentów studiów niestacjonarnych

obowiązuje 8 tygodni praktyk. Po zrealizowanej praktyce studenci składają dzienniczek praktyk, sprawozdanie, opinię z miejsca praktyk oraz zdają egzamin przed co najmniej dwuosobową komisją.

Dla studentów zarówno I jak i II stopnia studiów, przyjętych na studia w roku akademickim 2012/13 i 2013/14 opracowano nowe programy studiów, uwzględniające wymogi Krajowych Ram Kwalifikacji, uchwalone przez Radę Wydziału 14 maja 2013 r. Zgodnie z nowym programem studiów wszystkie formy studiów na kierunku zootechnika mają profil ogólnoakademicki. Studia I stopnia prowadzone są bez wyszczególniania specjalności w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studia stacjonarne I stopnia prowadzone są jako studia 3,5-letnie, 7-semestralne, którym przypisano 210 ECTS, w tym 119 ECTS kontaktowych oraz 85 ECTS praktycznych. Studia niestacjonarne I stopnia prowadzone są jako studia 4-letnie, 8 semestralne, którym przypisano 210 ECTS, w tym 80,5 ECTS kontaktowych oraz 64 ECTS praktycznych.

Studia II stopnia prowadzone są jako studia stacjonarne i niestacjonarne, w dwóch specjalnościach: **Hodowla zwierząt** i **Dzikie zwierzęta**. Studia II stopnia to studia 1,5-letnie, obejmujące 3 semestry. Studium stacjonarnym II stopnia przypisano 90 punktów ECTS, w tym dla specjalności Hodowla Zwierząt 45,5 ECTS kontaktowych oraz 25 ECTS praktycznych, a dla specjalności Dzikie Zwierzęta 47,5 ECTS kontaktowych oraz 24,5 ECTS praktycznych. Studenci wybierają specjalność przy rekrutacji i przez wszystkie 3 semestry realizują program dla wybranej specjalności. Studium niestacjonarnym II stopnia także przypisano 90 punktów ECTS, w tym 33 ECTS kontaktowych oraz 15 ECTS praktycznych.

Studia na kierunku zootechnika obejmują szeroki i różnorodny zakres tematyczny i mają charakter interdyscyplinarny. W programie studiów można wydzielić bloki przedmiotów o charakterze: biologicznym, przyrodniczym, technicznym, technologicznym, ale również informatycznym i ekonomicznym. W procesie dydaktycznym stosowane są różne i właściwie dobrane metody dydaktyczne, adekwatne do celów i treści nauczania. Koncepcja kształcenia na kierunku zootechnika uwzględnia właściwą liczbę i strukturę zajęć dydaktycznych oraz czas ich trwania, co stwarza możliwość realizacji treści programowych zawartych w programach opracowanych na podstawie wcześniej obowiązujących standardów jak również na podstawie aktualnie obowiązujących zasad, wynikających z wdrożenia Krajowych Ram Kwalifikacji. Obciążenia godzinowe poszczególnych modułów kształcenia są na ogół adekwatne do zakładanych celów i nakładów pracy studenta oraz przypisano im właściwą liczbę punktów ECTS. Liczba punktów ECTS przypisana do poszczególnych przedmiotów w większości odzwierciedla nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonego efektu. Poszczególne zadania dydaktyczne, ich formy i sposoby realizacji są właściwie dobrane i dobrze przypisane do zakładanych efektów kształcenia. Należy zatem uznać, że zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Sekwencja i następstwo przedmiotów na ogół zostały logicznie zaprojektowane, chociaż w niektórych przypadkach zmiany następstwa przedmiotów wydają się mniej korzystne. Na przykład na niestacjonarnych studiach pierwszego stopnia przedmiot Higiena zwierząt,

prowadzony w semestrze 4 korzystniej byłoby realizować później, po zajęciach z Hodowli bydła, trzody chlewnej, owiec, drobiu i koni dających podstawy z biologii, hodowli i technologii użytkowania zwierząt. Z kolei na stacjonarnych studiach pierwszego stopnia przedmiot Rozród zwierząt, zaprojektowany na przedostatnim (6) semestrze korzystniej byłoby usytuować wcześniej, przed zajęciami z Hodowli bydła, trzody chlewnej, owiec, drobiu i koni. Dla tych przedmiotów bowiem przedmiot Rozród zwierząt stanowi podstawę podobnie jak przedmioty Genetyka zwierząt, Metody hodowlane czy Żywnienie zwierząt. Na tych studiach (studia stacjonarne pierwszego stopnia) później można by natomiast usytuować przedmiot Dobrostan zwierząt, który wymaga pewnej wiedzy o hodowli i użytkowaniu zwierząt, a jest zaprojektowany do realizacji w semestrze 2.

Słabszą stroną oferowanych programów studiów jest niewielka oferta modułów przedmiotów do wyboru. Na studiach I stopnia zaproponowano wprawdzie 3 takie moduły, którym przypisano łącznie 33 punkty ECTS. Stanowi to jednak niespełna 16 % ogólnej liczby punktów ECTS i przy braku innych możliwości wyboru (program studiów I stopnia nie przewiduje kształcenia specjalnościowego) nie spełnia wymogu określonego w § 5 punkt 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r, w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, które mówi, że *„Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS...”*

Na studiach II stopnia jako moduły wybieralne przewidziano tylko moduły z wychowania fizycznego i z języków obcych, którym łącznie przypisano tylko 3 punkty ECTS (niepełna 7%). Zakwalifikowanie zajęć z wychowania fizycznego czy też z języka obcego do modułu przedmiotów wybieralnych jest błędne. Nie można traktować przedmiotu Wychowanie fizyczne czy Język obcy jako przedmiotów do wyboru, gdyż zakładane efekty kształcenia są identyczne bez względu na to jakiego języka studenci będą się uczyć czy jakie zajęcia fizyczne będą wykonywać. Zatem na studiach II stopnia nie został spełniony również w/w wymóg określony w § 5 punkt 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r, w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku są realizowane w standardowych formach takich jak: wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoryjne i projektowe oraz seminaria. Zaproponowany w kartach przedmiotu sposób realizacji zajęć jest dostosowany do specyfiki kierunku i poszczególnych przedmiotów. Znacząca część zajęć ma charakter praktyczny lub poglądowo-praktyczny.

System ECTS jest opracowany i stosowany. Na studiach stacjonarnych I i II stopnia oraz na studiach niestacjonarnych II stopnia do każdego semestru przypisano jednakową liczbę punktów ECTS, wynoszącą dokładnie 30. Na studiach niestacjonarnych I stopnia semestralny wymiar punktów ECTS jest nieco mniejszy ze względu na 8- semestralny plan studiów i wynosi od 24 do 29 punktów. Obciążenia studentów zajęciami dydaktycznymi jest zatem

równomierne. Nie budzi także większych zastrzeżeń sposób przypisania punktów ECTS do poszczególnych modułów i przedmiotów.

Studenci wiedzą czym są punkty ECTS i zgodnie z opinią przedstawioną podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, punkty te zostały odpowiednio przypisane do poszczególnych przedmiotów. Program kształcenia został oceniony przez studentów pozytywnie.

Treści kształcenia oraz metody dydaktyczne opisano w sylabusach poszczególnych przedmiotów. W sylabusach przedmiotów określono treści kształcenia poprzez podanie dla poszczególnych kursów celów i efektów kształcenia, treści programowych oraz stosowanych narzędzi dydaktycznych. Oceniając stronę merytoryczną kart przedmiotów należy zwrócić uwagę, że są one z reguły opracowane dla całych przedmiotów. W większości przypadków rozgraniczono jednak treści kształcenia, wyszczególniając treści realizowane na wykładach i na ćwiczeniach. Taki układ sprawia, że program kształcenia w ramach przedmiotu jest spójny. W niektórych przypadkach nie wyróżniono jednak treści programowych realizowanych na wykładach i na ćwiczeniach (np. Embriologia i histologia zwierząt, Biologiczne podstawy żywienia, Podstawy ekonomiki i marketingu, Hodowla owiec i inne). Zaprojektowane treści programowe z reguły są adekwatne do wyznaczonych celów. Wykorzystuje się również najczęściej metody dydaktyczne adekwatne do zaplanowanych celów i efektów kształcenia. Generalnie realizacja treści kształcenia w zakresie przedmiotów podstawowych i kierunkowych pozwala na osiągnięcie założonych kierunkowych efektów kształcenia. Karty przedmiotów (sylabusy) są w zdecydowanej większości prawidłowo i przejrzysto przygotowane. Karty dla poszczególnych kursów zawierają nazwę przedmiotu, punktację ECTS, nazwisko koordynatora, jednostkę realizującą, efekty kształcenia, opis organizacji zajęć, formy weryfikacji osiągania efektów kształcenia, kryteria oceny, treści merytoryczne, wykaz literatury oraz bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta). Liczba zakładanych efektów kształcenia jest adekwatna do treści merytorycznej przedmiotu.

Elementem toku studiów są praktyki zawodowe i ćwiczenia terenowe, które jako specyficzne formy kształcenia na kierunku zootechnika sprzyjają nabywaniu, oprócz wiedzy, także konkretnych umiejętności i kwalifikacji. Zasady organizacji i zaliczania praktyk określa *Regulamin praktyk studenckich na Wydziale Nauk o Zwierzętach SGGW* zatwierdzony, a następnie zmieniony, po zaopiniowaniu przez przedstawicieli Samorządu Studentów, przez Radę Wydziału (odpowiednio w dn. 29 stycznia i listopada 2013 r.). Regulamin stanowi, iż praktyki studenckie stanowią integralną część procesu kształcenia i pełnią ważną funkcję w procesie przygotowania zawodowego absolwentów. Praktyki na Wydziale koordynuje Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk WNZ powołany przez Dziekana Wydziału na okres od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r. Do podstawowych zadań Pełnomocnika Dziekana ds. Praktyk należy: nadzór nad przebiegiem praktyk, pozyskiwanie nowych miejsc praktyk, podpisywanie umów z organizatorami praktyk oraz prezentacja ofert praktyk, a także zaliczanie praktyk, archiwizowanie dokumentacji oraz opracowywanie sprawozdań.

Program studiów dla kierunku zootechnika przewiduje praktykę, realizowaną zgodnie z Regulaminem praktyk studenckich na Wydziale Nauk o Zwierzętach. Praktyki zaprojektowano w okresie wakacyjnym między pierwszym a drugim rokiem studiów inżynierskich oraz między trzecim a czwartym rokiem studiów inżynierskich. Praktykom przypisano łącznie 15 punktów ECTS. Sposób organizacji i realizacji praktyk nie budzi zastrzeżeń. Praktyki zalicza Pełnomocnik Dziekana ds. praktyk. Raport z przebiegu praktyk i ich wizytacji składany jest corocznie Radzie Wydziału. System praktyk obejmuje dostatecznie duży wymiar praktyk i przypisano im wystarczającą liczbę punktów ECTS. Prawidłowo realizowane praktyki stwarzają możliwość do nabycia przez studentów umiejętności praktycznych, właściwych dla kierunku studiów.

Celem praktyki studenckiej jest wykorzystanie zdobytej przez studenta wiedzy w praktyce, zapoznanie się z zasadami funkcjonowania instytucji, w której student realizuje praktykę oraz zdobycie doświadczenia w samodzielnym oraz zespołowym wykonywaniu obowiązków. Studenci wyrazili pozytywną opinię dotyczącą organizacji praktyk studenckich. Z informacji, które przedstawili podczas spotkania z ekspertem ds. studenckich wynika, że praktyki zawodowe pozwalają studentom na zdobycie cennego doświadczenia, sprawdzenia swojej wiedzy i umiejętności oraz pokazanie swojego warsztatu pracy potencjalnemu pracodawcy, co zdaniem studentów może zaowocować dalszą współpracą. Zaliczenia praktyki studenckiej dokonuje Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk. Studenci zobowiązani są do wypełnienia ankiety oceniającej przebieg praktyk oraz napisania sprawozdania z przebiegu praktyk, które następnie przedkładają opiekunowi praktyki do akceptacji. Pełnomocnik Dziekana ds. Praktyk weryfikacyjnie sprawdza studenta oraz firmę/instytucję, w której student odbywa praktykę. Wydział umożliwia również studentom odbycie praktyki zagranicą m.in. w Norwegii, Wielkiej Brytanii, czy Republice Czech. Warto zaznaczyć, że porozumienie z placówką w Republice Czech zostało zawarte przez Uczelnię na wniosek studenta. Studenci mogą również odbywać praktyki nadobowiązkowe.

W opinii studentów, tak zorganizowane praktyki zawodowe pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Również system weryfikacji i oceny praktyk zawodowych został przez studentów oceniony pozytywnie, jako przejrzysty i rzetelny.

Zgodnie z §11 Regulaminu Studiów SGGW w Warszawie, studenci wyróżniający się wynikami w nauce, mają możliwość ubiegania się o studiowanie według Indywidualnego Planu Studiów (IPS) pod opieką wybranego nauczyciela akademickiego. Natomiast studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o studiowanie w ramach Indywidualnego Programu Zajęć (IPZ), dzięki któremu mogą dostosować zajęcia do swoich potrzeb i możliwości. Decyzję o przyznaniu IPS bądź IPZ podejmuje Dziekan. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA poinformowali, iż zainteresowanie taką formą kształcenia jest niewielkie i korzystają z niej głównie osoby biorące udział w programie ERASMUS, bądź kształcące się na więcej niż jednym kierunku studiów.

W ocenie Zespołu wizytującego proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów został dobrze zorganizowany, a program studiów pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

2). Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Założone dla kierunku zootechnika efekty kształcenia znajdują uzasadnienie w kierunkowych treściach programowych. Także organizacja kształcenia i stosowane metody dydaktyczne są na ogół odpowiednie do realizacji treści programowych. Założone efekty kształcenia, treści programowe i formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia zgodnie z przyjętymi założeniami dla kierunku zootechnika. Sformułowane cele realizacji poszczególnych przedmiotów zapisane w sylabusach są zgodne z opisem sylwetki absolwenta kierunku. Stosowane metody dydaktyczne są adekwatne do przyjętych efektów.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Wydział Nauk o Zwierzętach ma uprawnienia naukowe, silną kadrę oraz bazę dydaktyczną i naukową w obszarze nauk związanym z kierunkiem studiów zootechnika. To stwarza dobre podstawy do organizacji kierunku i możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia oraz struktury kwalifikacji absolwenta.

Słabą stroną oferowanych programów studiów jest niewystarczająca oferta modułów przedmiotów do wyboru zarówno na studiach I jak i II stopnia. Program studiów nie spełnia więc wymogu określonego w § 5 punkt 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r, w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

System ECTS jest prawidłowo opracowany i stosowany. Obciążenia studentów zajęciami dydaktycznymi jest równomierne. Nie budzi także zastrzeżeń sposób przypisania punktów ECTS do poszczególnych modułów i przedmiotów.

Sposób organizacji i realizacji praktyk nie budzi zastrzeżeń. System praktyk obejmuje dostatecznie duży wymiar praktyk i przypisano im wystarczającą liczbę punktów ECTS. Prawidłowo realizowane praktyki stwarzają możliwość do nabycia przez studentów umiejętności praktycznych, właściwych dla kierunku studiów.

3.2) Założone efekty kształcenia znajdują uzasadnienie w kierunkowych treściach programowych. Program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia zgodnie z przyjętymi założeniami dla kierunku zootechnika.

Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

Liczba i jakość kadry dydaktycznej jest jednym z podstawowych parametrów umożliwiających realizację programu studiów. Zagadnienie to szczegółowo reguluje Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. Nr 243 poz. 1445).

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Na Wydziale Nauk o Zwierzętach liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku zootechnika, na poziomie pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólno-akademickim dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy wynosi 139, z tego 45 osób wchodzi w skład minimum kadrowego. Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku studiów jest zróżnicowana. Tworzą ją nauczyciele akademicy reprezentujący różne obszary i dziedziny naukowe. Do realizacji zajęć na kierunku zootechnika oprócz nauczycieli zaliczanych do minimum kadrowego zaangażowano także ponad 90 nauczycieli akademickich, z tego 22 osoby reprezentuje nauki weterynaryjne, 9 (w tym 4 doktorantów) nauki biologiczne, 7 nauki chemiczne, 2 nauki ekonomiczne. Z dziedziny nauk rolniczych zajęcia dydaktyczne na tym kierunku prowadzą nie tylko osoby ze stopniami naukowymi z dyscypliny zootechnika, ale również z dyscypliny technologia żywności i żywienia (10 osób), agronomii (5) i inżynierii rolniczej (1). Przedmioty podstawowe z zakresu nauk biologicznych, chemicznych, weterynaryjnych i ekonomicznych prowadzą więc kompetentne osoby. Zaprezentowana powyżej struktura zatrudnienia pod względem kwalifikacji nie wzbudza zastrzeżeń i wątpliwości odnośnie realizowanego kierunku studiów jakim jest zootechnika. Generalnie liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów przyjętego programu studiów I i II stopnia na kierunku zootechnika o profilu ogólnoakademickim.

2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów Uczelnia zgłosiła 45 nauczycieli akademickich, w tym 20 samodzielnych (8 z tytułem naukowym profesora i 12 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 25 ze stopniem naukowym doktora. W aktach

osobowych znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych.

Powyższe minimum kadrowe spełnia wymagania określone w § 15 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), tj.: *„Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”*, oraz § 13 pkt. 2 tj.: *„Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 15, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy”*.

Każdej ze zgłoszonych do minimum kadrowego osób na bieżący rok akademicki zaplanowano zajęcia dydaktyczne prowadzone na kierunku studiów i poziomie kształcenia w wymiarze przewidzianym § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego stanowiącym, iż: *„Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”*.

Wszystkie te osoby spełniają również warunek ujęty w art. 112a ust. 3 i art. 9 a ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Oświadczenia o zaliczeniu do minimum kadrowego kierunku „zootechnika” zostały złożone przed rozpoczęciem roku akademickiego, nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki i podpisało je na poziomie studiów:

- I i II stopnia – 11 osób (po 2: profesorów i doktorów habilitowanych oraz 7 doktorów);
- II stopnia – 3 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego;
- I stopnia – 31 osób (6 profesorów, 7 doktorów habilitowanych i 18 doktorów).

Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimum kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 ww. Ustawy.

Zgodnie z art. 119 ust. 1. pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, akty mianowania i umowy o pracę zawierają informację, czy Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy w rozumieniu wyżej wymienionej ustawy.

Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne należy stwierdzić, iż warunki w zakresie minimum kadrowego dla kierunku „zootechnika” prowadzonego na poziomie studiów I i II stopnia zostały spełnione.

Na podstawie informacji uzyskanych podczas wizytacji należy stwierdzić, iż minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów jest stabilne.

Dla wszystkich zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, a 36 z nich zatrudnionych jest na czas nieokreślony. Warto podkreślić, że stopnie naukowe doktora oraz doktora habilitowanego w większości uzyskane były na Wydziale prowadzącym oceniany kierunek studiów. Możliwość wieloletniego i pełnego rozwoju – od magistra do profesora - w macierzystej Uczelni dodatkowo umacnia stabilność stanu kadrowego ocenianego kierunku studiów. Nieliczni nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe kierunku „zootechnika” wchodzi w jego skład na innych kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Nauk o Zwierzętach SGGW.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.) i wynosi 1:15 (wymagana relacja 1:60).

Analizując dorobek naukowy nauczycieli stanowiących minimum kadrowe w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych ocenianego kierunku należy stwierdzić, że większość ich prac naukowych zostało opublikowane jest w polskich czasopismach o zasięgu międzynarodowym m.in. *Annales of Animal Science*, *Roczniki Naukowe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego*, *Annales of Warsaw University of Life Science*, *Polish Journal of Nutrition Science*. Część prac ukazała się również w wysoko punktowanych czasopismach zagranicznych typu: *Comperative Biochemistry and Physiology*, *Agriculture Research*, *Journal of Animal Breeding and Genetics*, *Journal of the Science of Food and Agriculture*. Tylko jedna osoba z 45 nauczycieli akademickich zaliczona do minimum kadrowego wykazała bardzo skromny dorobek publikacyjny za ostatnie 5 lat tzn. 6 komunikatów opublikowanych w materiałach konferencyjnych.

Specjalności naukowe i dorobek poszczególnych osób wchodzących w skład minimum kadrowego wskazują, że reprezentują one specjalności właściwe z punktu widzenia przyjętej koncepcji i zdefiniowanych efektów kształcenia na kierunku zootechnika.

- 3) *jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.*

Dobór nauczycieli do prowadzenia poszczególnych zajęć dydaktycznych dokonywany jest w oparciu o ocenę zarówno wykształcenia (obszar wiedzy, dziedzina nauki) jak i dorobku naukowego związanego z przyjętą koncepcją kształcenia na kierunku zootechnika. Realizowana polityka kadrowa jest powiązana z polityką rozwoju badań naukowych i dotyczy głównie pozyskiwania nowych dobrze rozwijających się młodych pracowników naukowych, w

szczegółności z grupy absolwentów studiów doktoranckich (po obronie pracy doktorskiej) oraz inicjowanie i wspieranie powstawania nowych zespołów badawczych. Wydział Nauk o Zwierzętach w ostatniej ocenie parametrycznej (z 2013 r.) uzyskał kategorię A. Rada Wydziału posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie zootechnika. Korzystając z tych uprawnień Rada Wydziału nadała w latach 2009-2012 stopnie doktora 8 osobom, z czego 6 prowadzi zajęcia na ocenianym kierunku studiów. Stopień doktora habilitowanego uzyskało w tym okresie 7 osób a tytuł naukowy profesora 2. Wszystkie te osoby prowadzą zajęcia na kierunku zootechnika.

Zgodnie ze Statutem Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zatrudnienie nauczycieli akademickich na stanowiska w Uczelni dokonuje się na drodze otwartego konkursu. Podstawowym kryterium oceny kandydatów jest ich aktywność naukowa a w przypadku samodzielnych pracowników naukowych także osiągnięcia w rozwoju kadry naukowej (promotorstwo, recenzje) i udokumentowane umiejętności pozyskiwania środków zewnętrznych na badania. Wszystkie konkursy ogłaszane są publicznie m.in. na stronie internetowej Uczelni. Procedura doboru kadry naukowo-dydaktycznej jest prawidłowa, a pracownicy dydaktyczni poddawani są anonimowym ocenom przez studentów (w postaci wypełniania odpowiednich ankiet).

Zespół Oceniający odbył przewidziane w procedurach oceny spotkanie z nauczycielami prowadzącymi zajęcia na kierunku „zootechnika” w dniu 22 listopada 2013 roku. W spotkaniu wzięło udział około 60 osób. W wypowiedziach dominowały problemy związane z oceną osiągnięć naukowych i dydaktycznych pracowników, w tym w aspekcie zasad kategoryzacji jednostek naukowych. Odczuwało się więc emocjonalną pracowników z macierzystym Wydziałem i całą Uczelnią. Wskazywali, że na Uczelni funkcjonują systemy motywacyjne np. rankingi nauczycieli akademickich i nagrody dla najlepszych, a rozdział środków finansowych do poszczególnych jednostek zależy od osiągnięć.

Zespół oceniający wizytował dostępne w dniach wizytacji zajęcia na kierunku zootechnika (zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych), zapoznając się ze sposobem ich prowadzenia, poziomem i wymogami, oceniając równocześnie bazę dydaktyczną tj. sale wykładowe, ćwiczeniowe i laboratoryjne w gmachu Wydziału Nauk o Zwierzętach i Wydziału Medycyny Weterynaryjnej oraz Ośrodek Hipologiczny oddalony od Wydziału o około 4 km.

Szczegółowe informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych (wykładów i ćwiczeń) oraz ich oceny zostały zawarte w Załączniku Nr 6. Zajęcia wybierano losowo z planu zajęć dydaktycznych, obowiązujących w semestrze zimowym w bieżącym roku akademickim. Wszystkie wizytowane zajęcia odbywały się zgodnie z planem i rozpoczęły się punktualnie. Zajęcia prowadzone były przez osoby podane w programie przedmiotu, w salach wykładowych, laboratoriach i pracowniach dostosowanych do prowadzonych zajęć (liczba miejsc, wyposażenie w pomoce audiowizualne, aparatura, odczynniki itp.). Pomieszczenia dydaktyczne były przestronne, bardzo dobrze wyposażone w sprzęt laboratoryjny, aparaturę, a liczba prowadzących wystarczała do prawidłowego zrealizowania ćwiczeń. Na podkreślenie

zasługuje bardzo dobra baza do realizacji zajęć dydaktycznych w Ośrodku Hipologicznym (17 własnych koni, nowoczesna stajnia, 2 ujeżdżalnie – kryta i otwarta) sąsiadującym z Kliniką Chorób Koni i Ośrodkiem Hipoterapii, z których studenci mogą także korzystać.

Widoczny był wysoki poziom kompetencji osób prowadzących zajęcia, zarówno wykłady jak i ćwiczenia, ich dobre przygotowanie do zajęć, a także umiejętności i doświadczenia dydaktyczne – zajęcia odpowiadały potrzebom dydaktyki na studiach wyższych, z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Studenci wykazywali aktywność i byli zainteresowani przebiegiem zajęć.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 4.1) Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku zootechnika a także ich liczba umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Przedmioty podstawowe takie jak biologia, chemia prowadzone są przez nauczycieli reprezentujących odpowiednie obszary nauki tzn. z zakresu nauk przyrodniczych (dziedzina nauk biologicznych) i nauk ścisłych (nauki chemiczne)**
- 4.2) Minimum kadrowe na kierunku Zootechnika spełnia wymagania zawarte w Rozporządzeniu MNiSzW z dnia 5 października 2012 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (§17 ust. 1 i 2). Do minimum kadrowego zaliczono 45 nauczycieli akademickich, w tym 20 samodzielnych pracowników nauki (8 profesorów tytularnych i 12 doktorów habilitowanych). Osoby te spełniają warunki określone przepisami prawa i posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz dorobek naukowy. Stosunek liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów kierunku wynosi 1:15 i spełnia wymagania zawarte w przepisach (1:60).**
- 4.3) Obecny stan kadry nauczycieli akademickich jest bardzo dobry, a jej rozwój i prowadzona polityka kadrowa zapewniają korzystne perspektywy pod względem potencjału kadrowego ocenianego kierunku studiów.**

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także posiadana infrastruktura uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie mieści się w nowym budynku zlokalizowanym w centrum kampusu szkoły na Ursynowie. W każdej Katedrze znajdują się pomieszczenia przystosowane do realizacji zajęć dydaktycznych, wyposażone w sprzęt laboratoryjny i nowoczesną aparaturę analityczną. Poszczególne jednostki organizacyjne Wydziału mają do dyspozycji sale do zajęć audytoryjnych i dobrze wyposażone sale specjalistyczne np. laboratorium oceny jakości mleka i mięsa, laboratorium analiz podstawowych itp. Do realizacji zajęć studenci mają do dyspozycji 9 sal dydaktycznych do ćwiczeń laboratoryjnych zlokalizowanych w poszczególnych Katedrach Wydziału z których każda posiada 20-30 miejsc dla studentów. Część z nich wyposażona jest w specjalistyczny sprzęt np. do badań molekularnych, hodowli komórkowych, mikroskopy i eksponaty dydaktyczne (np. wypreparowane egzotyczne zwierzęta), itp. Na Wydziale są również 2 sale komputerowe z dostępem do internetu, jedna z dwudziestoma a druga z piętnastoma stanowiskami komputerowymi. Na szczególne podkreślenie zasługują zwierzętarnie i фермы zwierząt jakie posiada Wydział poczynając od stajni boksowej z pełnym wyposażeniem i z krytą ujeżdżalnią, fermą bydła mlecznego (na 320 krów), trzody chlewnej (na 30 loch z przychowkiem), fermą owiec (na 300 matek owiec i 30 kóz), fermą królików, fermą szynszyli, fermą drobiu (utrzymującą kury mięsne, nieśne i drób ozdobny), przepiórkarnią, pasieką (50 rodzin pszczelich), poprzez myszarnię (na około 600 myszy) aż do pracowni herpatologicznej (utrzymującej ponad 100 węży), podchowalni ryb z zamkniętym obiegiem wody oraz wylęgarnią i przechowalnią raków. Odbývają się tam ćwiczenia, realizowane są prace dyplomowe oraz obowiązkowe praktyki studenckie. W tym zakresie tzn. zapewnienia studentom szerokiego dostępu do różnych gatunków zwierząt gospodarskich i innych np. zwierząt egzotycznych Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie zajmuje niekwestionowane pierwsze miejsce w Polsce i na pewno porównywalne z najlepszymi uczelniami europejskimi kształcącymi na kierunku zootechnika. Wykłady odbywają się w dwóch amfiteatralnych salach wykładowych w pełni wyposażonych w sprzęt audiowizualny. Studenci kierunku zootechnika mogą korzystać z zasobów Biblioteki Głównej SGGW oddalonej o około 300 m od budynku Wydziału, która posiada bogaty księgozbiór (ponad 430 tys. woluminów) . Biblioteka prowadzi szeroką wymianę międzybiblioteczną dysponuje więc wieloma tytułami czasopism polskich i zagranicznych. Biblioteka jest skomputeryzowana, w związku z czym studenci mają do dyspozycji wiele baz danych oferujących dostęp do specjalistycznych czasopism i podręczników. Każda z Katedr Wydziału posiada również własne zbiory biblioteczne, dostosowane do zakresu prowadzonych badań naukowych. Posiadane zbiory biblioteczne są udostępniane studentom.

Wydział gwarantuje uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych (studentów i pracowników) podczas organizacji procesu dydaktycznego. W budynku są dostosowane do ich potrzeb korytarze, wejścia a także windy. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA poinformowali, iż doskonałe zaplecze dydaktyczne i naukowe, jakim dysponuje Wydział Nauk o Zwierzętach, było dla nich istotnym czynnikiem w wyborze uczelni

oraz kierunku studiów. Na terenie kampusu nie ma możliwości połączenia z Internetem za pomocą sieci bezprzewodowej, jednakże zdaniem studentów nie ma takiej potrzeby.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.....

Wydział oferuje studentom wyróżniającą się w skali Polski bazę dydaktyczną do kształcenia na kierunku zootechnika.

Salę audytorijną posiadają odpowiednie wyposażenie w środki audiowizualne. Szeroki dostęp do własnych zwierząt oraz pełne wyposażenie laboratoriów i sal ćwiczeniowych zapewnia kształcenie studentów zootechniki na wysokim poziomie.

Biblioteka Główna oraz czytelnie wydziałowe posiadają bogaty księgozbiór, który może być wykorzystany w nauczaniu poszczególnych przedmiotów i realizacji prac dyplomowych. Wydział posiada odpowiednią infrastrukturę umożliwiającą kształcenie osób niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Różnorodność badań naukowych prowadzonych w Katedrach Wydziału Nauk o Zwierzętach stwarza dużą możliwość wykorzystania ich wyników w procesie dydaktycznym, a także pozwala na angażowanie studentów kierunku zootechnika w planowanie, realizację i profesjonalne prezentowanie rezultatów prowadzonych eksperymentów naukowych. Szczególnie przydatne do wzbogacania treści nauczania i ściśle związane ze zdefiniowanymi efektami kształcenia dla kierunku zootechnika są nowe wyniki uzyskiwane w badaniach związanych z ochroną zasobów genetycznych zwierząt, z wykorzystaniem GMO w rolnictwie, a także genetycznymi i środowiskowymi uwarunkowaniami oraz możliwościami kształtowania jakości surowców i produktów pochodzenia zwierzęcego. Tematyka tych badań jest spójna z priorytetami UE w obszarze nauk rolniczych i celami ujętymi w strategii Europa 2020 oraz wizją Europejskiej Przestrzeni Badawczej dla rolnictwa 2020. Potwierdza to kwota ponad 17 mln zł pozyskana przez pracowników Wydziału w latach 2009-2012 na realizację projektów finansowanych i współfinansowanych przez UE.

Kolejny obszar badań wykorzystywanych w procesie dydaktycznym dotyczy doskonalenia cech użytkowych i rozrodczych zwierząt gospodarskich, owadów i ryb. Interesujące dla studentów są zapewne warunki z prowadzonych na Wydziale badań dotyczących oceny

właściwości dietetycznych kilku gatunków, odmian i linii genetycznie modyfikowanych roślin II generacji w kontekście ich bezpieczeństwa żywieniowego i oddziaływania prozdrowotnego. Studenci kierunku zootechnika uczestniczą w badaniach naukowych w ramach tematyki badawczej poszczególnych jednostek Wydziału, bywają współwykonawcami doświadczeń i współautorami publikacji. Potwierdza to udostępniony Zespołowi Oceniającemu wykaz ponad 100 publikacji z lat 2008-2012 w czasopismach naukowych i ponad 40 doniesień i komunikatów opublikowanych w materiałach konferencyjnych, których współautorami są studenci kierunku zootechnika. Prawdopodobnie wykorzystano w jakimś zakresie w większości tych publikacji wyniki i dane zawarte w pracach dyplomowych studentów, które powstały w ramach szerokich badań prowadzonych w poszczególnych Katedrach Wydziału. Należałoby jednak mocniej akcentować na Wydziale zalecenia aby w publikacjach wieloautorskich pozycja studenta (najczęściej już magistra lub inżyniera) była adekwatna do wnoszonych tam treści z Jego pracy dyplomowej. Pewne wątpliwości w tym zakresie nasuwają się gdy się analizuje tytuły niektórych prac dyplomowych i późniejszą pozycję tych autorów w publikacji.

Wydział Nauk o Zwierzętach prowadzi szeroką współpracę międzynarodową przede wszystkim w zakresie działalności naukowo-badawczej. We współpracy z partnerami zagranicznymi realizowano 6 projektów, dotyczących m.in. lokalizacji u owiec genów o dużym efekcie plenności, kryteriów oceny dobrostanu zwierząt gospodarskich, nanotechnologii w produkcji drobiarskiej. Uzyskane wyniki i zdobyte w tym zakresie doświadczenia nauczycieli akademickich są wykorzystywane w procesie dydaktycznym, inspirują m.in. nowe tematy wykładów. Aktywną działalność międzynarodową prowadzi jednak stosunkowo mało liczna grupa pracowników Wydziału, co prawda od ostatniej oceny (przeprowadzonej w roku 2008) liczba osób aktywnych na arenie międzynarodowej powiększyła się. W dalszym ciągu jest to jednak zbyt mało w stosunku do aktualnych możliwości jakie istnieją w zakresie współpracy w ramach UE. Stosunkowo skromna jak na ośrodek warszawski (stolica Polski) jest również współpraca międzynarodowa w zakresie dydaktyki i kształcenia, w tym wymiany studentów z uczelniami z innych krajów.

Pracownicy realizujący zajęcia na kierunku zootechnika współpracują, jak wynika z ustnych informacji Dziekana Wydziału, z wieloma podmiotami związanymi z hodowlą zwierząt i produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego. Dotyczy to zarówno badań naukowych jak i realizacji zajęć dydaktycznych i wykonywania prac dyplomowych. W dostępnych materiałach nie ma jednak wystarczających informacji z tego zakresu. Trudno więc ocenić ewentualny wpływ tej współpracy na proces dydaktyczny.

Realizowane przez wielu pracowników Wydziału szerokie badania nad ochroną zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich i dziko żyjących (finansowanych m.in. ze środków UE) umożliwiły powołanie w ramach Wydziału w 2012 r. nowego kierunku studiów „Hodowla i ochrona zwierząt gospodarskich i dziko żyjących”. Natomiast nowe badania nad wykorzystaniem GMO w rolnictwie w połączeniu z szerokimi badaniami z zakresu genetyki molekularnej realizowanymi w kilku jednostkach organizacyjnych Wydziału stanowiły

wystarczającą podstawę dla Senatu Uczelni aby powołać w 2013 r. kolejny kierunek studiów – „Bioinżynieria zwierząt”. Jest to więc znaczące poszerzenie oferty edukacyjnej Wydziału od poprzedniej oceny jakości kształcenia (w 2008 r.). Wówczas funkcjonował na Wydziale tylko jeden kierunek studiów – zootechnika.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość prowadzenia badań pod kierunkiem opiekunów naukowych przy realizacji projektów NCN, NCBiR, UE i finansowanych z tzw. grantów SGGW. Studenci zaangażowani w badania naukowe zapoznają się z warsztatem badawczym oraz specyfiką pisania doniesień i publikacji naukowych.

Obecnie przy Wydziale Nauk o Zwierzętach funkcjonują cztery koła naukowe, które zajmują się m.in. organizacją obozów naukowych, organizacją oraz udziałem w konferencjach naukowych, targach pracy, czy dniach SGGW, organizacją interaktywnych lekcji przyrodniczych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz przygotowywaniem publikacji naukowych oraz popularnonaukowych.

W ramach działalności kół naukowych, studenci współpracują także z pracodawcami oraz pozyskują dodatkowe środki od zewnętrznych sponsorów. Studenci kierunku zootechnika wyrazili bardzo pozytywne opinie dotyczące możliwości jakie stwarza Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w ich rozwoju naukowym. Chętnie angażują się w działalność naukową, ponieważ jest to okazja do praktycznego i samodzielnego zastosowania wiedzy zdobytej podczas kursów w ramach programu studiów, a także mogą rozwijać się zgodnie z interesującą ich dziedziną.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.....

Różnorodność badań naukowych prowadzonych w jednostkach organizacyjnych Wydziału Nauk o Zwierzętach stwarza oryginalną możliwość wykorzystania ich wyników w procesie dydaktycznym a także szerokiego włączenia studentów kierunku zootechnika w planowanie, realizację i profesjonalne prezentowanie rezultatów prowadzonych przez nich eksperymentów. Wymiernym efektem tej działalności jest współautorstwo studentów w ponad 140 pracach oryginalnych i komunikatach naukowych opublikowanych w okresie ostatnich 5 lat. Wydział stworzył zainteresowanym studentów doskonałe warunki do rozwoju ich zainteresowań naukowych.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) *zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;*

System rekrutacji w SGGW w Warszawie opiera się na centralnym, elektronicznym systemie rejestracji i komunikacji z kandydatami, nadzorowanym przez Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną i jest obsługiwany przez Centrum Informatyczne SGGW.

Z kolei organem odpowiedzialnym za proces rekrutacji na ocenianym kierunku jest Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Rekrutacja kandydatów na studia przeprowadzana jest dwa razy w roku, za pośrednictwem strony internetowej Uczelni. Studenci studiów I stopnia oraz studenci studiów niestacjonarnych II stopnia przyjmowani są na semestr zimowy, natomiast studenci studiów stacjonarnych II stopnia na semestr letni. Podstawą kwalifikacji na studia I stopnia są wyniki egzaminu maturalnego z wybranego przedmiotu (matematyka lub biologia lub chemia), bądź na podstawie uczestnictwa w olimpiadach i konkursach tematycznych. Podstawą kwalifikacji na studia II stopnia jest dyplom ukończenia studiów I stopnia z tytułem inżyniera bądź jednolitych magisterskich z tytułem magistra inżyniera. Przyjęcie kandydatów na studia II stopnia odbywa się na podstawie list rankingowych, które są sporządzane na podstawie oceny końcowej wpisanej do dyplomu ukończenia studiów inżynierskich I stopnia. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ekspertem ds. studenckich procedura rekrutacji jest przejrzysta, rzetelna i nie dyskryminuje żadnej grupy kandydatów. Zapytani o to czym się kierowali w wyborze Uczelni oraz kierunku studiów poinformowali, iż istotnym elementem była dla nich wysoko wykwalifikowana kadra nauczycieli akademickich oraz nowoczesna infrastruktura.

- 2) *system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;*

Prowadzący zajęcia dydaktyczne nauczyciele akademicy bazując na opracowanych sylabusach z poszczególnych przedmiotów przedstawiają studentom na początku każdego kursu szczegółowy harmonogram zajęć, formę, wymagania dotyczące zaliczenia danego przedmiotu wraz z niezbędną literaturą, a także kryteria oceny. Wybór formy zaliczenia końcowego z danego przedmiotu ustala prowadzący. W przypadku prac pisemnych, studenci mają możliwość wglądu w ocenioną pracę, co pozwala na weryfikację błędów. W przypadku uzyskania negatywnej oceny z zaliczenia modułu lub przedmiotu studentowi przysługuje jeden termin poprawkowy. Zgodnie z §21 Regulaminu Studiów SGGW w przypadku negatywnej oceny uzyskanej w terminie poprawkowym student ma prawo złożyć pisemny uzasadniony wniosek do Dziekana Wydziału o możliwość zdawania egzaminu komisyjnego. Studenci pozytywnie ocenili system oceny osiągnięć jako rzetelny i obiektywny. Wykładowcy konsekwentnie przestrzegają zasad, jakie ustalili na początku zajęć, a narzędzia weryfikacji efektów kształcenia jakie oferuje Wydział, zdaniem studentów w pełni pozwalają na uzyskanie zakładanych efektów kształcenia

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;*

Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie umożliwia studentom kierunku *zootechnika* zrealizowanie części studiów zagranicą w ramach programu ERASMUS, jednakże program ten nie cieszy się dużą popularnością wśród studentów ocenianego kierunku. Poza programem ERASMUS, studenci chętnie korzystają z możliwości odbycia praktyki zawodowej w zagranicznych ośrodkach naukowych, ogrodach zoologicznych, czy prywatnych gospodarstwach rolnych. W roku 2013 jeden student w ramach wymiany studenckiej wyjechał do Uniwersytetu Hokodate w Japonii.

W opinii studentów, przyczyną niewielkiego zainteresowania mobilnością studencką jest atrakcyjna oferta SGGW oraz możliwość istotnego zaangażowania w badania naukowe realizowane przez pracowników naukowo-dydaktycznych wizytowanego Wydziału.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.*

Opieka naukowo-dydaktyczna

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili pozytywną opinię dotyczącą opieki naukowo dydaktycznej na Wydziale Nauk o Zwierzętach w SGGW w Warszawie. Władze Wydziału i nauczyciele akademicki dbają o dobry kontakt ze studentami, dzięki czemu sami studenci chętnie angażują się w życie Wydziału i Uczelni. Studenci mogą kontaktować się bezpośrednio z pracownikami podczas wyznaczonych dyżurów bądź drogą elektroniczną. Sylabusy przedmiotów są przedstawiane przez prowadzących na początku każdych zajęć, jak również dostępne w wersji papierowej w dziekanacie, bądź elektronicznej na stronie internetowej Uczelni. Wymagana przez wykładowców literatura jest w pełni dostępna w bibliotece Uczelni. Zgodnie z opinią studentów w istotny sposób pomaga studentom w opanowaniu wiedzy z poszczególnych przedmiotów. Proces dyplomowania został przez studentów oceniony jako wysoce prawidłowy, rzetelny i bezstronny. Studenci w porozumieniu z promotorem wybierają temat pracy, który następnie zatwierdza Dziekan Wydziału. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i na wniosek studenta może zostać przeprowadzony w języku obcym.

Opieka materialna. Działalność wspierająca rozwój kulturowy, zawodowy i społeczny.

Pomoc materialna dla studentów kierunku *zootechnika* przyznawana jest zgodnie z Regulaminem ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej studentom SGGW w Warszawie. Regulamin ten został wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 64 z dnia 9 lipca 2012 roku a następnie zmieniony Zarządzeniem

Rektora nr 74 z dnia 5 września 2013 roku. Zgodnie z powyższym Regulaminem, studenci ocenianego kierunku mogą ubiegać się o pomoc materialną ze środków przeznaczonych na ten cel w budżecie państwa we wszystkich formach opisanych w §173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W składzie Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej, większość członków stanowią studenci, co jest zgodne z §177 ustawy. Świadczenia przyznawane są z funduszu pomocy materialnej, a ich wysokość oraz liczba ustalana jest w porozumieniu z Samorządem Studenckim na początku każdego roku akademickiego. Uczelnia realizuje zasadę wyrażoną w §174 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, przeznaczając 40% środków na stypendia dla studentów, a pozostałe na stypendia socjalne i zapomogi. W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie funkcjonuje również Biuro Karier, które pomaga studentom wejść i odnaleźć się na rynku pracy. Studenci pozytywnie ocenili funkcjonowanie Biura Karier, informując iż często korzystają z proponowanych ofert pracy bądź szkoleń.

Samorząd Studencki

Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego działa w oparciu o Regulamin Samorządu Studenckiego uchwalony przez Senat SGGW. Studenci zrzeszeni w Wydziałowej Radzie Samorządu Studenckiego Wydziału Nauk o Zwierzętach są obecni w organach kolegialnych Wydziału, prężnie działając na rzecz społeczności akademickiej ocenianego kierunku. Jak wynika z informacji przedstawionych zarówno przez Władze Wydziału Nauk o Zwierzętach, jak i przez Samorząd Studencki, istnieje ścisła współpraca i stały przepływ informacji pomiędzy tymi organami, a Władze bardzo chętnie zasięgają opinii studentów w wielu kwestiach. Studenci obecni na spotkaniu z ekspertem ds. studenckich pozytywnie ocenili pracę Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego Wydziału Nauk o Zwierzętach.

Opinie studentów prezentowane podczas spotkania. Ocena poziomu zadowolenia studentów.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wyrażali bardzo pozytywne opinie dotyczące działalności Uczelni i Wydziału, podkreślając, iż chętnie identyfikują się z Wydziałem. Duża liczba studentów jest zainteresowana działalnością naukowo-badawczą, wspierając tym samym rozwój Uczelni. Pozytywna opinia dotyczyła również pracowników administracyjnych, jako osób rzetelnych, kompetentnych i służących studentom pomocą.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Podstawą do przyjęcia na studia I stopnia jest wynik maturalny z wybranego przedmiotu, bądź wynik konkursu lub olimpiady naukowej. Natomiast o przyjęciu kandydata na II stopień decyduje ocena na dyplomie ukończenia studiów I stopnia lub

jednolitych magisterskich na określonych kierunkach. Proces rekrutacji nie dyskryminuje żadnej grupy kandydatów. Zasady rekrutacji opisane są w sposób zrozumiały i klarowny.

7.2) W opinii studentów system weryfikacji ocen jest przejrzysty i zrozumiały, a narzędzia jakie oferuje Wydział pozwalają na uzyskanie zakładanych efektów kształcenia.

7.3) Wydział umożliwia studentom udział w programie ERASMUS, jednakże studenci nie są zainteresowani podjęciem części studiów zagranicą, ceniąc bardziej warunki i możliwości rozwoju, jakie stwarza im macierzysty Wydział Nauk o Zwierzętach. Chętnie natomiast odbywają praktyki w zagranicznych firmach lub instytucjach.

7.4) Uczelnia zapewnia studentom odpowiednią opiekę naukową i dydaktyczną oraz materialną. Literatura dostępna w bibliotece jest kompletna, a proces dyplomowania, w ocenie studentów stwarza możliwości rozwoju własnych zainteresowań. Samorząd Studencki angażuje się w życie Wydziału dbając o interesy studentów i prezentując ich stanowisko przed władzami Wydziału. Mechanizmy motywujące studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia są odpowiednie i powszechnie znane studentom.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) *Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,*

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (zwany dalej WSZJK lub Systemem) powstał w Uczelni na mocy Uchwały Senatu SGGW Nr 3 – 2009 / 2010 z dnia 26 października 2009 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, określającej ogólne ramy prawne i organizacyjne, a także podstawowe cele jego funkcjonowania. Aktualnie obowiązuje Uchwała nr 1-2013/2014 Senatu SGGW z dnia 23 września 2013 r., na mocy której przyjmuje się obecną politykę i cele jakości kształcenia w Uczelni, a także zatwierdza się: schemat organizacji i funkcjonowania Systemu oraz Procedurę Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, w ramach której System monitoruje się i udoskonala.

Do 3 zasadniczych celów Systemu wprowadzonych w celu osiągnięcia wysokiej jakości kształcenia w założeniach należą:

- 1) przejrzyste warunki zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni,
- 2) udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu jakości kształcenia,

- 3) a także dostęp do informacji o jakości kształcenia oraz kompetencjach i umiejętnościach absolwentów.

WSZJK wdrażany jest na poziomie podstawowych jednostek organizacyjnych SGGW w odniesieniu do wszystkich poziomów studiów i form kształcenia, a przeglądowi poddawany jest nie rzadziej niż raz na 2 lata. Zgodnie z powyższą Uchwałą nadzór nad wdrożeniem, doskonaleniem oraz funkcjonowaniem Systemu sprawuje Rektor Uczelni.

Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia wykonuje działania związane z wdrożeniem, monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem obowiązującej procedury, której zmiany opiniuje Rektorska Komisja d. Jakości Kształcenia. Natomiast Dziekan Wydziału realizuje działania związane z wdrożeniem, monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem procedury w podstawowej jednostce organizacyjnej Uczelni.

Podczas monitorowania procedur Systemu wykonywane są następujące działania: Dziekan opracowuje roczny raport z funkcjonowania Systemu na Wydziale, raport ten przekazuje Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia. Pełnomocnik Rektora zobowiązany jest raz do roku poddać procedurę przeglądowi, a następnie, po uzyskaniu opinii Rektorskiej Komisji ds. Jakości Kształcenia, przedstawić Rektorowi z przeglądu raport.

Na Wydziale prowadzącym kierunek „zootechnika” opracowano Procedurę Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia, którą zatwierdzono na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk o Zwierzętach w dniu 8 października 2013 r.

Powyższy dokument zawiera cele procedury, do których należą m.in.: stymulowanie ciągłego doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale, podnoszenie rangi pracy dydaktycznej, ujednolicenie sposobu postępowania kadry dydaktycznej i studentów, podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów, szerokie informowanie o jakości kształcenia na Wydziale.

Wymieniony został także bardzo szeroki zakres działania Procedury: rekrutację, organizację procesu kształcenia, uruchamianie kierunków i specjalności, opracowywanie programów studiów i przedmiotów, oraz realizacja i weryfikacja efektów kształcenia, warunki wyboru fakultetów, plany oraz organizacji zajęć dydaktycznych, warunki przechodzenia studentów na kolejne okresy rozliczeniowe oraz przechodzenie z innych uczelni, praktyki i staże studenckie, prace dyplomowe i egzamin dyplomowy, stypendia oraz pomoc materialną, politykę informacyjną względem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, monitorowanie losów zawodowych absolwentów, ocenę nauczycieli akademickich, prowadzenie badań naukowych, zasoby wykorzystywane w procesie kształcenia, umiędzynarodowienie w procesie kształcenia, budowanie relacji w środowisku społeczno-gospodarczym, etykę w kształceniu, innowację i benchmarking, przeglądy procedury, a także działanie zapobiegawcze czy korygujące.

Organami odpowiedzialnym za proces zarządzania jakością kształcenia na Wydziale Nauk o Zwierzętach są: Dziekan, Prodzekani: ds. Dydaktyki oraz ds. Studiów Niestacjonarnych, Rada Wydziału, Wydziałowe Komisje: ds. Dydaktyki oraz ds. Jakości Kształcenia, Zespoły ds. Oceny Programów Kształcenia, a także Pełnomocnicy Dziekana: ds. Jakości Kształcenia oraz ds.

Organizacji Zajęć Dydaktycznych. Powyższe organy powołano na okres kadencji od 1 października 2012 r. do 31 sierpnia 2016 r. , a zakres ich kompetencji określony został w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia Wydziału Nauk o Zwierzętach.

Na kierunku „zootechnika” podstawowymi metodami służącymi ocenie i zapewnieniu jakości kształcenia są:

- ankiety studenckie (anonimowe, wypełniane przez studentów w formie elektronicznej), w tym dotycząca oceny zajęć czy satysfakcji studenta 1. roku. Analiza ankiet dotyczących oceny zajęć przez studentów należy do Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia, który zobowiązany jest przedstawić jej wyniki Radzie Wydziału;
- ankieta satysfakcji studentów I roku, w której studenci oceniają przebieg rekrutacji, podają kryteria, którymi kierowali się w wyborze kierunku studiów oraz przedstawiają swoją ocenę prowadzonych zajęć na 1 semestrze. Analiza ankiet należy do Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia, który zobowiązany jest przedstawić jej wyniki Radzie Wydziału;
- hospitacje zajęć przeprowadzane są w celu weryfikacji: wyników ankiet studenckich i absolwentów, zgłaszanych uwag studentów oraz nauczycieli akademickich, umiejętności dydaktycznych nowo zatrudnianego pracownika. Obejmują wszystkich nauczycieli akademickich i doktorantów oraz wszystkie rodzaje zajęć dydaktycznych. Hospitacje są niezapowiedziane i przeprowadzane przez trzyosobową komisję (w której skład wchodzi przedstawiciel studentów), według ramowego planu zajęć opracowanego przez Dziekana we współpracy z Pełnomocnikiem ds. Jakości Kształcenia. W przypadku negatywnej oceny lub opinii wyrażonej w ankietach i uwagach studentów następna hospitacja przeprowadzana jest nie później niż w okresie 1 roku od uzyskania negatywnej oceny czy opinii. Jeśli po drugiej hospitacji osoba prowadząc zajęcia nie uwzględniła uwag z poprzedniej, Pełnomocnik ds. jakości Kształcenia kieruje sprawę do Dziekana Wydziału, który przeprowadza w obecności koordynatora przedmiotu lub bezpośredniego przełożonego rozmowę z osobą prowadzącą zajęcia. Dziekan następnie wyznacza kolejną hospitację i/lub wpisuje upomnienie do akt osobowych pracownika. Bezpośrednią kontrolą zajęć dydaktycznych zajmuje się Komisja ds. jakości Kształcenia;
- ocena nauczycieli akademickich pod kątem prowadzonej przez nich działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej dokonywana przez Komisję ds. Oceny Nauczycieli Akademickich WNZ, której podlegają: co 2 lata wszyscy nauczyciele akademicy z wyjątkiem mianowanych tytularnych profesorów, którzy zgodnie z obowiązującą ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym podlegają ocenie co 4 lata. Co roku podlegają ocenie nauczyciele, którzy z oceny 2 lub 4-letniej otrzymali ocenę negatywną (w jednym z obszarów oceny: nauka, organizacja lub w obszarze dydaktyka). Przy ocenie stosuje się zatwierdzony przez Senat Uczelni Arkusz Oceny nauczycieli Akademickich SGGW;
- ankietyzacja absolwentów – działania związane z monitorowaniem losów zawodowych absolwentów kierunku „zootechnika” podlegają Wydziałowemu Pełnomocnikowi ds.

Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów, który współpracuje w tym zakresie z Pełnomocnikiem Rektora ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów. Jednostką ogólnouczelnianą odpowiedzialną za monitorowanie losów absolwentów jest Biuro Karier i Monitorowania Losów Absolwentów SGGW. Przeprowadzana jest ankieta „satysfakcji” absolwenta, którą każdy student powinien wypełnić przed obroną pracy inżynierskiej i magisterskiej. Powyższa ankieta zawiera 5 pytań. Pytanie 1: oceń w jakim stopniu twoje studia były satysfakcjonujące ze względu na: zrealizowany program studiów, wiedzę zdobyta z przedmiotów podstawowych i zawodowych, umiejętność zastosowania w praktyce, umiejętność samodzielnego rozwiązywania problemów, specjalistyczne umiejętności zawodowe związane z kierunkiem studiów, umiejętność pracy w zespole, znajomość języków obcych, znajomość zaawansowanej obsługi komputera, umiejętność zarządzania czasem oraz umiejętność projektowania i planowania działań. Pytanie 2: czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że SGGW jest Uczelnią przyjazną studentom oraz Pytanie 3: oceń swój ogólny stopień satysfakcji z ukończonych w SGGW studiów. Pytanie 4 i pytanie 5 dotyczą odpowiednio wymienienia nazwiska nauczyciela akademickiego, który mógłby być wzorem dla innych nauczycieli oraz nazwisko nauczyciela, który nie powinien pracować z młodzieżą.

System monitorowania losów absolwentów w Uczelni wdrażany jest w ramach projektu PO IV KL „Podnoszenie jakości zarządzania zasobami SGGW”, finansowanego ze środków unijnych. Opracowane zostały ramowe zasady gromadzenia i przetwarzania informacji oraz narzędzia informatyczne ułatwiające monitorowanie losów zawodowych absolwentów. Przeprowadzona została zarówno ankieta satysfakcji ze studiów przed obroną dyplomu na studiach I i II stopnia, jak i ankieta losów zawodowych absolwentów po 3-5 latach od ukończenia studiów skierowana do osób, które ukończyły studia w latach wcześniejszych.

Do zadań powołanego w 2012 roku Wydziałowego Pełnomocnikowi ds. Monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów należy - oprócz opracowywania i przedstawiania wyników ankiet absolwentów Dziekanowi i Radzie Wydziału – m.in. współpraca z Pełnomocnikami ds.: Praktyk i Współpracy z Gospodarką w zakresie ustalania miejsc praktyk, staży oraz pozyskiwania ofert pracy.

Celem funkcjonującego na ocenianym Wydziale Systemu jest: stałe monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, kreatywne planowanie i właściwa realizacja procesu dydaktycznego, tworzenie jednoznacznych procedur oceny metod i warunków kształcenia oraz programów studiów, informowanie społeczności akademickiej o metodach i wynikach oceny jakości kształcenia, informowanie kandydatów na studia oraz pracodawców o celach i efektach kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości obejmuje: monitorowanie, ocenę i doskonalenie procesu kształcenia, ocenę jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, ocenę organizacji praktyk, ocenę nauczycieli akademickich, ocenę dostępności informacji na temat kształcenia, ocenę mobilności studentów, ocenę warunków socjalnych studentów, ocenę jakości obsługi administracyjnej studentów, badanie kariery

zawodowej absolwentów. Funkcjonujący wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest spójny i ma charakter kompleksowy. Poddawany jest też on ciągłym ulepszeniom. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana i przejrzysta.

- 2) *w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.*

W procesie opracowania, wdrażania i ciągłego doskonalenia jakości kształcenia na kierunku „zootechnika” uczestniczą zarówno interesariusze wewnętrzni: studenci, doktoranci, prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku nauczyciele akademicy, organy jednoosobowe i kolegialne Wydziału, Wydziałowe Komisje: ds. Dydaktyki oraz ds. Jakości Kształcenia, Zespoły ds. Oceny Programów Kształcenia, a także Pełnomocnicy Dziekana: ds. Jakości Kształcenia oraz ds. Organizacji Zajęć Dydaktycznych. Interesariusze wewnętrzni mają zatem formalny i rzeczywisty wpływ na tworzenie i doskonalenie koncepcji kształcenia, w tym również na określanie celów i efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju Wydziału poprzez członkostwo w radzie programowej i udział w pracach samorządu studenckiego.

Również w procesie opiniowania zatwierdzonej w dniu 8 października 2013 r. przez Radę Wydziału Procedury Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Zwierzętach brali udział interesariusze wewnętrzni: kadra dydaktyczna oraz studenci ocenianego kierunku.

Wydział nie przedstawił sformalizowanego narzędzia angażowania interesariuszy zewnętrznych w proces kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku zootechnika. Wydział informuje jednak, że interesariusze zewnętrzni kształtowali sylwetkę absolwenta w swoich wypowiedziach, oraz że założenia programowe i sylabusy poszczególnych przedmiotów w aspekcie praktycznym konsultowane były z przedstawicielami firm z sektora produkcji zwierzęcej.

Na podstawie rozmowy z przedstawicielami samorządu studentów należy stwierdzić, że studenci są zainteresowani zagadnieniem jakości kształcenia. Zdaniem przedstawicieli samorządu, jak również pozostałych studentów ocenianego kierunku, wysoce korzystne dla procesu zwiększania jakości kształcenia będzie prowadzenie sprawnego monitoringu losów absolwentów. Studenci wyrażają pogląd, że prowadzenie sprawnego monitoringu absolwentów pozwoli na modyfikowanie programu studiów zgodnie z oczekiwaniami pracodawców. Udział przedstawicieli studentów w kształtowaniu jakości kształcenia na ocenianym kierunku odbywa się głównie poprzez udział w pracach Komisji Zapewniania Jakości Kształcenia oraz konsultacje związane z procesem dydaktycznym, tj. projektowaniem i planowaniem programu kształcenia przed uchwaleniem ich przez Radę Wydziału.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wykazywali zainteresowanie kwestią funkcjonowania procedur mających zapewnić i podnosić jakość kształcenia. Na podstawie protokołów z posiedzeń organów kolegialnych należy stwierdzić, że studenci mają

zapewniony udział przedstawicieli w Senacie Uczelni oraz w Radzie Wydziału, spełniając wymóg art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z wymogiem art. 161 ust.2. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym regulamin studiów jest uzgadniany z samorządem studenckim.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
Umiejętności	+	+	+	+	+	+
Kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

- + - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- +/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Wydział Nauk o Zwierzętach ma opracowany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Stosowane procesy, procedury i narzędzia badające jakość kształcenia nie odbiegają od standardowych. Funkcjonujący wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest spójny i ma charakter kompleksowy. Poddawany jest też on ciągłym ulepszeniom. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana i przejrzysta. Programy studiów są opiniowane przez samorząd studencki. Studenci biorą czynny udział w pracach komisji uczelnianych i wydziałowych zajmujących się jakością kształcenia oraz w organach kolegialnych Uczelni.

8.2) W procesie opracowania nowo powstałych procedur związanych z zapewnieniem i doskonaleniem jakości kształcenia na Wydziale brali udział interesariusze wewnętrzni.

Brak sformalizowanego udziału interesariuszy zewnętrznych w opracowaniu procedur związanych z zapewnieniem jakości kształcenia na kierunku zootechnika realizowanego przez Wydział Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych	X				
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się	X				
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Cele kształcenia dotychczasowego absolwenta studiów I i II stopnia kierunku „zootechnika” realizowanego na Wydziale Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie oraz uzyskiwane efekty kształcenia odpowiadały standardom kształcenia i przyjętym deskryptorom zgodnym z dotychczas obowiązującym rozporządzeniem MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia (Dz. U. Nr 164, poz. 1166 z późn. zm.). Od roku akademickiego 2012/2013 efekty kształcenia zostały dostosowane do Rozporządzenia MNiSzW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr

253, poz. 1520).

Efekty kształcenia zostały sformułowane poprawnie, na ogół w sposób jasny i zrozumiały oraz posiadają odniesienia do efektów kształcenia dla obszarów nauk rolniczych i leśnych. Oddają one specyfikę kierunku studiów, a ich realizacja może doprowadzić do osiągnięcia zakładanych kompetencji zawodowych.

Stosowany na Wydziale Nauk o Zwierzętach system weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty i umożliwia weryfikację osiągania zakładanych etapowych i końcowych efektów kształcenia. W programie studiów I jak i II stopnia na kierunku zootechnika należy zwiększyć ofertę modułów i zawartych w nich przedmiotów do wyboru, ponieważ aktualnie obowiązujące programy studiów nie spełniają wymogów zawartych w paragrafie 5 pkt. 2 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 5 października 2011 w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku zootechnika a także ich liczba w pełni umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Wysoce pozytywnym zjawiskiem jest fakt posiadania bardzo dobrej, nowoczesnej infrastruktury i wyposażenia laboratoriów dydaktycznych co w istotny sposób wspiera osiąganie przyjętych efektów kształcenia oraz umożliwia prowadzenie badań naukowych przez kadrę dydaktyczną i zainteresowanych studentów. Wydział Nauk o Zwierzętach stwarza zainteresowanym studentów doskonałe warunki do pracy naukowej i rozwoju zainteresowań badawczych. Misja i strategia Wydziału Nauk o Zwierzętach wpisuje się w misję i strategię Uczelni. W opracowaniu i kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunku „zootechnika” brali czynny udział interesariusze wewnętrzni. Należy zintensyfikować i sformalizować udział interesariuszy zewnętrznych (pracodawców) w proces kształcenia na kierunku zootechnika. Na Wydziale Nauk o Zwierzętach został opracowany i jest sukcesywnie wdrażany wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Stosowane procesy, procedury i narzędzia badające jakość kształcenia nie odbiegają od standardowych. Funkcjonujący wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest spójny i ma charakter kompleksowy. Poddawany jest też on ciągłym ulepszeniom. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana i przejrzysta.

Przewodnicząca Zespołu

Prof. dr hab. Bożena Obmińska-Mrukowicz, członek PKA